

De Divisie verjaart!

Op 1 september 1946 werd 1 Divisie „7 December” opgericht en dit jaar herdenkt en viert deze eenheid het vijftigjarig bestaan. Alhoewel reeds eerder divisies met dit nummer bij de landstrijdkrachten aanwezig waren, verdient de nu jubilerende divisie en tevens enige eenheid van deze grootte binnen de Koninklijke landmacht (KL) speciale aandacht.

Het ontstaan van 1 Divisie „7 December” is om zeker twee redenen bijzonder. Ten eerste is de toevoeging „7 December” op zich een uitzondering en verwijst naar de toespraak van Koninging Wilhelmina op deze datum in 1942. Daarin werd het voornemen bekendgemaakt Indonesië een met Nederland gelijkwaardige plaats te geven in het Koninkrijk. De toevoeging hield dus impliciet de taakopdracht in de voorwaarden te scheppen om dit te kunnen realiseren. Deze opdracht is onderstreept door als embleem van de divisie het wapen van Batavia te geven en vervolgens daaraan toe te voegen: een zwaard en de letters EM, als afkorting van de woorden „Expeditionaire Macht”. Het andere opmerkelijke feit is dat de divisie voornamelijk zou bestaan uit dienstplichtige militairen. Dit was een fenomeen, omdat de toenmalige grondwet een dergelijke verplichte uitzending naar gebieden buiten Nederland verbood. Met een aantal (nood)maatregelen werd dit destijds opgelost, maar het was toch wel een vreemde juridische constructie. Ook later – bij de uitzending in het kader van VN-operaties – duikt het

dilemma van verplichte uitzending van dienstplichtigen weer op, maar dan wordt met de Staten-Generaal afgesproken dat de uitzending uitsluitend op vrijwillige basis zal gebeuren. Het *animo* voor uitzending naar Indonesië was overigens tamelijk gering: na het inschepingsverlof in september 1946 bleek meer dan 30 procent van de dienstplichtigen aanvankelijk niet terug te keren in de kazerne. Maar ondanks dit bepaald niet grote enthousiasme om tussen de keerkringen te worden ingezet, heeft de divisie haar taak uitgevoerd. Meer dan 500 doden moest de divisie bij terugkeer uit Indonesië in dit land achterlaten. Een niet gering offer.

Na terugkeer werd de divisie gedomobiliseerd en volgde tot 1 november 1957 een mobilisabele periode en na de paraatstelling op deze datum, had ook deze divisie de blik naar het Oosten. Het ritme van opkomst en vertrek van lichten dienstplichtigen, oefeningen in binnen- en buitenland, onderhoud en inspecties et cetera bepaalden vanaf dat moment de gang van zaken bij de divisie. Motorisatie, mechanisatie, verbetering van de pantserbestrijdingscapaciteit, het afstoten van logistieke eenheden, vereenvoudiging van de paraatheidsregelingen en het verkorten van de duur van de Eerste Oefening, waren enkele ontwikkelingen waar de divisie – evenals de andere eenheden van de KL – in de afgelopen decennia mee werd geconfronteerd. Kortom: een vredessituatie waarin de effecten van een (gelukkig) langdurige vrede steeds meer merkbaar werden. Maar ondanks deze ontwikkelingen hebben velen in de periode van de Koude Oorlog zich ingespannen om te zorgen dat, als het nodig mocht zijn, de divisie de taken snel en op de juiste wijze zou kunnen uitvoeren. De vertaling van de afkorting „EM” was dan ook niet voor niets: „Elk Moment”.

Vanaf eind augustus 1996 zullen de dienstplichtige militairen geheel uit de divisie zijn verdwenen en is een bijzonder aspect van de (her)oprichting in 1946 verdwenen. Met vrijwilligers zal de divisie in de toekomst haar taken moeten uitvoeren. Voor een belangrijk deel hebben deze betrekking op het uitvoeren van vredesoperaties. Niet vergeten mag echter worden dat het bestaansrecht van een krijgsmacht en daarvan afgeleid ook van deze divisie is gebaseerd op het (in bondgenootschappelijk verband) kunnen verdedigen van het nationale grondgebied en de integriteit. Het is te hopen dat de divisie de capaciteit daartoe zal blijven bezitten, maar nooit tot gelding zal moeten brengen.